

Kirkkonummen ympäristöyhdistys

Lausunto Masalan osayleiskaavaehdotuksesta

Kirkkonummen ympäristöyhdistys kiittää lausuntopyyntöä ja jatkoajasta ja lausuu seuraavaa.

Valitettavasti osayleiskaavaehdotus on surullista luettavaa, tuntuu että se on tehty irrallaan ilmastonmuutoksen ja luontokadon realiteeteista ja niiden seurauksista sekä tuntematta syitä, miksi ihmiset haluavat asua Masalassa ja miten ympäristöstä nautitaan tällä hetkellä. Luonnon läheisyys on jopa Masalan keskustan asukkailla merkittävin paikkaan sidottu ”palvelu”, jonka takia Masalaan (ja Kirkkonummelle) halutaan muuttaa ja täällä asua. 50 metrin levyiset vihersormet niitä halkovine kevyenliikenteenväylineen eivät ole sellaista luontoa, joka houkuttelee. Useiden tutkimusten mukaan metsien arvo elvyttävänä ympäristönä kasvaa sitä mukaan, kun näkyvyys ja kuuluvuus ihmisen rakentamaan ympäristöön vähenee.

Kaavottaja ei ole huomionnut perusteltuja näkemyksiä eikä edes selkeitä lainvastaisuuksia, joista on huomautettu lausunnoissa valmisteluaineistoon (useissa lausunnoissa on huomautettu, että MRL:n mukaan hakkuiden rajoittaminen ei ole mahdollista M-alueilla siten kuin kaavaehdotuksessa esitetään). Osassa vastineista näkee, ettei vastineen asiaan ole edes paneuduttu (mm. oma lausuntomme ja Tinan tiekunnan lausunto).

Valitettavasti kaava tuntuu laaditun poikkeuksellisen vieraantuneesti alueella vallitsevasta todellisuudesta, esimerkiksi: *”Joitakin nykyisiä virkistysalueita varataan asumiseen tehostamalla maankäyttöä ja kaavoittamalla vaihteittain uusia pientalovaltaisia asuntoalueita Masalan taajamaa ympäröivän uuden ajoneuvoliikenteen kehäyhteyden vyöhykkeellä.”*(Kaikki kursiivilla merkityt tekstit ovat kaava-aineistosta.) Todellisuudessa tämä tarkoittaisi keskustan (C-alue) alueella asuvien lukuisten ihmisten pidempää matkaa lähimetsään, josta mm. metsäisin ja elvyttävien osa sekä Itä-Masalan paras pulkkamäki jäisi ”Masalan kehätien” alle. Lähimetsien katoaminen häittäisi merkittävästi pikaisia etätyöpäivän keskeyttäviä tai työpäivän jälkeisiä metsässä pistäytymisiä, jotka tutkimustenkin mukaan voivat vaikuttaa merkittävästi arjessa jaksamiseen.

Kaavaselostuksessa on luvattoman paljon kätteettomia korulauseita, esimerkiksi: ”Edellä kuvattu tarkoittaa, että kunnan on erityisellä herkkyydellä osattava lukea paitsi yhteiskunnallisia megatrendejä, myös paikallisia hiljaisia signaaleja, joiden varaan voidaan rakentaa asukaslähtöistä pikkukaupunkia.” Tässä on epäonnistuttu: Suurimpia megatrendejä

ovat tällä hetkellä lähiluonto ja luontokadon katastrofaalisuuden ymmärtäminen. Enemmän kuin hiljaisia signaaleja ovat tavallistenkin lajien uhanalaistuminen ja kiinnostus ”hortan” (luonnonkasvien) keräilystä ruuaksi. Kaavaehdotus heikentäisi lähiluonnossa oleskelun ja virkistäytymisen ja ruuan keräilyn mahdollisuuksia sekä osaltaan edistäisi lajikatoa vähentämällä säilyviä luonnonympäristöjä.

Keskustan tiivis rakentaminen on järkevää, mutta sen asukkaiden hyvinvointi edellyttää ympäröivien luontoalueiden säilyttämistä sekä rakentamiselta että hakkuilta. Rakentamisen ulkopuolelle jäävien alueiden vähäisyyttä ja sirpalemaisuuutta havainnollistaa kaavaselostuksen kuva 33. Mitä enemmän keskusta-alueen ulkopuolelle rakennetaan sitä huonommin ekologinen verkosto kestää hakkuita – periaate metsätalouden sallimisesta kaava-alueella on kestävä. Tilannetta pahentaa, se että MRL:n mukaan M-alueilla /eko ja luo-alueet ovat vain ohjeellisia.

Kirkkonummen ympäristöyhdistys vaatii, että Masalan osayleiskaavaehdotusta on muutettava merkittävästi

- **Asukasmäärätavoite on kohtuullistettava** korkeintaan kunnan arvioidun kasvutahdin (1,5 – 2 % vuodessa) ylärajalle, jolloin nykyinen 7000 asukasmäärä vähän yli puolitoistakertaistuisi 12 000:n asukkaaseen vuoteen 2050 mennessä. Tällöin uudet asukkaat mahtuisivat Masalan keskusta-alueelle.
- **Säilytetään yhtenäiset rakentamattomat alueet.** Kun asutusta lisätään ainoastaan keskusta-alueella, luonto- ja virkistysalueet palvelevat edelleen nykyisiä ja uusia asukkaita, sitovat hiiltä ja ylläpitävät luonnon monimuotoisuutta.
- Viheralueiden sisällä tulee tavoitteena olla **ulkoilureitistö, joka sopeutuu luontoon, kuten polut ja esteettömiksi parannetut polut.** Näillä luontokokemus on elvyttävämpi ja reitin aiheuttama haitta luonnolle vähäisempi kuin pääulkoilureiteillä. Katumaiset, nopeaan pyörällä siirtymiseen tarkoitetut ”pääulkoilureitit” eivät sovi Keskusmetsään eivätkä ”vihersormiin” tai Espoonlahden rantavyöhykkeelle. Virkistysalueille ei tule rakentaa useita rinnakkaisia alueita sirpaloivia reittejä. Koko kaava-alueen ulkoilureitistö tulee toteuttaa aina, kun mahdollista olemassa olevilla reiteillä ja poluilla. Reittien määrää kaava-alueella tulee vähentää esitetystä ja toteuttaa ne esteettöminä jalankulkijoiden ja pyörätuolilla kulkevien – ei nopeasti pyöräilevien – ehdoilla.
- **Pääulkoilureittejä** tulee merkitä paikkoihin, joissa on tarve nopeaan pyöräilyyn, kuten asuinalueiden ja palveluiden välille sekä sinne, missä on valmiiksi tähän sopiva tie. Tällaiseksi olisi merkittävä Tinantie-Suomelanpolku-Tinanpellontie ja siitä Vitträskiin päin jatkuva peltotie, sekä ko. peltotien läntinen haara.
- **Keskusmetsästä** on poistettava **Kettukorven** kaakonpuoleinen muusta rakentamisesta irrallinen alue.
- **Keskusmetsää halkova voimalinjan länsipuolen arvokkaiden vanhojen metsien alue** on varattava suojeluun ja merkittävä SL-merkinnällä, toissijaisesti VY tai VL-merkinnällä. M-alueella MRL § 128 maisemätyölupavaatimus ei ole voimassa, joten M/eko ja M-alueen luo-merkinnät eivät turvaa alueen säilymistä. Alueen on useissa selvityksissä todettu tarvitsevan suojelua. Koska valtion METSO-ohjelma korvaa omistajalle metsän suojelusta aiheutuvat kulut, on SL-merkintä kunnalle taloudellisesti riskitön.
- **Espoonlahden Natura -alueeseen suoraan tai välillisesti rajautuvat luo- ja s-1-alueet** sekä Näseudden on yhdistettävä SL-merkittynä Espoonlahden Natura-alueen SL-alueen kanssa.
- **Sundetinjoen SL-alueeseen yhteydessä olevat MU- ja MY-alueet** tulee liittää SL-alueeseen.

- Muut kaava-alueen **M-, MU- ja MY-alueet, tulee muuttaa SL-, V-, VY- tai VL-alueiksi**, koska muutoin niille osoitetut luo-alueiden rajoitukset eivät nauti lain suojaa. Samalla alueille tulee liittää määräys MRL 128 §:n mukaisesta maisematyöluvasta. Lisääntyvän asutuksen ja rakentamisen myötä myös niiden merkitys virkistykselle kasvaa entisestään. Erityisesti kunnan omistamat metsät tulee merkitä ainoastaan SL- tai V-alueiksi.
- Kunnan omistamat **Tinaäkernin länsipuoliset metsäalueet** tulee MA-, M ja AP-merkintöjen sijaan osoittaa SL-merkinnällä niiden suurten luontoarvojen takia. Metsän halkaiseva pääulkoilureitti tulee muuttaa ulkoilureitiksi ja siirtää pohjoisemmaksi kulkemaan pellonreunassa, joka nykyäänkin on aktiivisessa käytössä.
- **Högsätersintien ympäristön pääosin METSO I- ja II-luokan metsät** tulee rakentamisen sijaan suojella eli AP-alue muuttaa SL-alueeksi. Alue on kunnan omistuksessa.
- **Majvikissa** tulee poistaa uusi rakentaminen liito-oravien elinpiireiltä ja luo-alueilta. Tämä koskee sekä teitä, joiden rakentamisen kieltää jo hallinto-oikeuden päätös, että A- ja AP- alueita.
- Kaavaehdotuksesta tulee **poistaa** uusi tieyhteys ”**Masalan kehätie**” ja **uudet asuinalueet**, joita varten tieyhteyttä suunnitellaan. Tämä rakentaminen lisäisi yksityisautoiluun tukeutuvaa liikkumista, tulisi liito-oravan reviireille ja supistaisi tärkeitä virkistysalueita. ”Kehätien” vaikutuspiirin yksityiset maanomistajat eivät myöskään ole halukkaita luovuttamaan maitaan rakentamiseen.
- Kaavaehdotuksesta tulee **poistaa A-alue** ”Ulkoilupolun metsän” eteläpäästä eli **Metsätorpantien päästä**. Metsätorpantien päästä tulee siirtää metsään esitetty ulkoilureitti kulkemaan nykyistä reittiä eli **Suomelanpolkua** pitkin Tinantielle, (kerrostalojen pihalta tulee haara joka jatkaa ”Ulkoilupolun metsään”).
- **Jolkbyån latvavesistöjen** ja siihen kuuluvien kosteikkojen, kuten Bråtrasketin ennallistamisesta tulee tehdä selvitys. Selvityksen suositukset tulee ottaa huomioon kaavan aluevarauksissa ja määräyksissä. Tämä tarkoittaa todennäköisesti suurempia kosteikkoja kuin nyt on esitetty sekä pelto-ojien palauttamista puroiksi.
- **Ilmastovaikutusten arvioinnin** ja siitä seuraavien muutosten jälkeen kaavaehdotus on laitettava uudelleen nähtäville. Arviointiin ja siitä seuraaviin toimenpiteisiin on syytä voida ottaa kantaa lausunnoissa.
- Kaikki rakentaminen tulee ohjeistaa **hiilivarastorakentamiseksi ja energiatehokkaaksi**.

Nämä muutokset on tehtävä tässä vaiheessa, sillä yleiskaavassa ratkaistaan paljon asioita, joita ei enää asemakaavavaiheessa voi muuttaa tai se on ainakin huomattavasti vaikeampaa. Alla laajennetaan ja perustellaan osaa yllä esitetystä, pääosin perustelut löytyvät aikaisemmista lausunnoistamme.

Yhdyskuntarakenne

Kirkkonummen ympäristöyhdistys pitää hyvänä esitettyä yhdyskuntarakenteen tiivistämistä palveluiden ja hyvien julkisten liikenneyhteyksien lähellä. Esitetty keskusta-aluemerkintä mahdollistaa riittävästi asuntorakentamista Masalan keskustan ja sen palvelujen kehittymisen kannalta. Yhdistys katsoo, että keskustatoimintojen alueella aluetehokkuutta voi tarvittaessa nostaa nyt ehdotetusta. Keskustan asukkaiden hyvinvointi edellyttää ympäröivien luontoalueiden säilyttämistä sekä rakentamiselta että hakkuilta. Uusi rakentaminen tulee sijoittaa kävelyetäisyydelle juna-asemasta ja tiheän bussiyhteyden pysäkeistä.

Keskustan tiivistämisen lisäksi kaavaluonnos kuitenkin ohjaa kasvua myös muille kuin joukkoliikenteeseen tai olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen tukeutuville alueille. HSL:n lausunnon mukaan esitetty tiheä bussiliikenne ei ole realistista, jolloin alueet olisivat yksityisautoilun varassa. Koronan myötä omaksuttu ja lisääntynyt etätyöskentely vähentää ja

epäsäännöllistä todennäköisesti työmatkaliikennettä jatkossakin. Tästä seuraa, ettei nostettukaan rakennustehokkuus tuo sellaista käyttäjämäärää Masalan keskustan ulkopuoliselle bussiliikenteelle, että houkuttelevan tiheä vuoroväli olisi mahdollinen.

Ehdotetut uudet tielinjaukset johtavat sivuun asemanseudusta ja Masalan palveluista. Teiden tulee suuntautua kohti palveluita ja juna-asemaa eli Masalan keskustaan, poikittaiskulku on mahdollistettava vain kevyelle liikenteelle. Esitetyjä uusia AP-alueita katuineen ei tarvita tällä hetkellä, eikä myöskään tulevaisuudessa väestötavoitteen saavuttamiseksi. Ne tulee poistaa yleiskaavasta. Vähintään yleiskaavaan on sisällytettävä asemakaavojen laatimisjärjestys.

Viheralueet ja luontoarvot

Kirkkonummea arvostetaan luonnon ja virkistysalueiden hyvän saavutettavuuden takia. Houkutteleva ja helppo yhteys luontoon onkin tärkeä ymmärtää palveluksi ja vetovoimatekijäksi. Kaavaehdotus ei tätä tunnista, vaan pirstoo pientalorakentamisella laajoja, tällä hetkellä hyvin saavutettavia yhtenäisiä viheralueita.

Kaavaehdotuksen mukaan uusien A- ja AP-alueiden väleissä säilytettävät viheryhteydet jäisivät useilta kohdin virkistysalueiden ja luonnon lähes arvottomiksi kapeiksi kannalta kulkuväyliksi. Jo nyt etenkin asutuksen sisällä olevat metsät ovat paikoin hyvinkin kuluneita (kuva 1). Tämä kehitys voimistuisi merkittävästi, jos asutus kaksinkertaistuu ja viheralueet kutistuisivat. Viihtyisyyshaitan lisäksi merkittävää on negatiiviset vaikutukset monimuotoisuuteen, kun arvokkaiden luo-alueiden ohella ei monin paikoin olisi muuta luontoa jakamassa kulutuspainetta.

Kuva 1: Masalan ”Ulkoilupolun mesän” kulunutta pohjoispään mäkeä heinäkuussa 2020. Kuva: Laura Räsänen

Uudet esitetyt tieyhteydet katkaisisivat pahasti nyt toimivat virkistysreitit ja viheryhteydet. Reunavaikutus luonnolle ulottuu laajasta riippuen jopa yli 100 metrin päähän reunasta, ja virkistyskäyttäjälle ”reunavaikutteista aluetta” on vähintään koko se alue, johon tiet ja talot näkyvät silmiinpistävästi. Näin ollen esimerkiksi kapeakin tie väärässä paikassa heikentää sekä luonto- että virkistysarvoja helposti monikymmenkertaisesti leveyttänsä enemmän. Ei riitä, ettei arvokkaiden luontoalueiden päälle rakenneta, vaan niiden heikkenemistä, häiriintymistä ja kulumista on pyrittävä ehkäisemään mm. VL-alueista muodostuvilla puskurivyöhykkeillä. Esitetyt vihersormet ovat monin paikoin vain 50 metriä kapeita ja nämäkin halkaisisi rakennettu reitti.

Luo-alueista merkittävimmät, eli Kirkkonummen Keskusmetsän itäpäähän arvokkaat metsäkuviot (MU/eko) ja Espoonlahden Natura-alueeseen rajautuvan rannan luo-merkinnällä varustetut kuviot, sekä Sundetin SL-alueeseen rajautuvat MU- ja MY-alueet on tarpeen yhdistää SL-alueiksi. MU/eko alueet tulee toissijaisesti osoittaa VL-alueiksi, jotta niillä voi olla voimassa MRL 128 §:ssä on säädetty maisematyöluopavaatimus ja luo-alueet toteutuvat käytännössä, eivätkä yllätyshakkuut ole mahdollisia.

Kaavoittajan vastine, että SL-merkintää käytetään vain jo perustetuille suojelualueille kuulostaa perusteluna samalta kuin A-merkintää käytettäisiin vain jo olemassa olevan rakennuskannan toteamiseen.

Luontoselvitys on jo 7,5 vuotta vanha ja paljon vanhempi, kun asemakaavat hyväksytään. Tämä vaikuttaa sekä luonnontilaistumiseen ja alueiden kehittymiseen sopivammaksi joillekin lajeille, että vielä enemmän siihen mitä luontokadosta tiedetään ja miten välttämättömäksi luonnontilaisia piirteitä omaavien alueiden ja uhanalaisille lajeille soveltuvien elinympäristöjen säilyttäminen ja palauttaminen nähdään (mm. EU-sitoumukset). Myös uhanalaistuminen on edennyt tänä aikana ja mm. on tärkeää huomioida lakisääteisten lajien lisäksi myös (voimakkaasti) taantuneiden lajien elinympäristöt.

Luontoselvityksessä ei ole tietoja pihoilta, joilla esiintyy ainakin lepakoita merkittävästi.

Liito-oravat ja niiden kulkuyhteydet

Liito-oraville on kiitettävän näköisesti osoitettu s-1-alueita. Tarkemmassa tarkastelussa kuitenkin selviää, että s-1-alueille on osoitettu sekä katu- että asuntorakentamista. Majvikin kokoojakadun HHO:n päätöksen vastaisen tielinjauksen lisäksi ”kehätie” kulkisi liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan läpi. Varovaisuusperiaatteen mukaisia suojavyöhykkeitä ei ole juurikaan osoitettu, vaikka ne olisivat tarpeen jo jotta lisääntymis- ja levähdyspaikkojen puut säilyisivät pystyssä.

On ollut hyvä yritys osoittaa liito-oravan kulkuyhteyksiä kaavakartalla, ja on myös ymmärrettävää, että osayleiskaavassa merkintä ei ole ihan täsmällinen. Mutta tuntuu tarkoitushakuiselta, että ”*Liito-oravalle soveltuva kulkuyhteys on toteutettava puustoisena ja riittävän leveänä. Sijainti on ohjeellinen.*” -merkintä on vedetty niille kulkukelvottoman olemassa olevan tiiviin rivitaloalueen ja avoimen pellon/niityn yli, kun liito-oravien oikeasti käyttämä reitti ja mahdollisesti jopa lisääntymis- ja/tai levähdyspaikka uhkaa jäädä ”kehätien” alle (kuva 2). Majvikin itäpuolella merkintä menee yhtä epätarkasti pellon yli, ja on tarpeen korjata, jotta yhteystarve huomioidaan alueen suunnittelussa ja maisematyöluupia annettaessa.

Kaavaselostuksen väite ”*Näin ollen osayleiskaavan mukaisista maankäyttöratkaisuista ei aiheudu liito-oravalle haitallisia vaikutuksia.*” on vailla faktapohjaa. ”*Kaavan mukainen uusi rakentaminen vähentäisi nykyisiä metsäalueita noin 340 ha verran [tai hieman vähemmän]*”, joka tarkoittaa kolmannesta kaava-alueen metsistä. Vaikutukset eläinten ja ihmisten liikkumiseen ovat tätä suuremmat rakentamisen pirstaloivan ja estevaikutuksen takia. Lisäksi luo- ja s-1-merkinnät eivät turvaa luontoarvojen ja liito-oravan elinpiirien säilymistä M-alkuisten merkintöjen alueella, koska tähän ei voi liittää hakkuita rajoittavaa määräystä MRL 128 §:n mukaisesta maisematyöluvasta. Tutkimustulosten mukaan liito-oravat eivät säily pelkät lisääntymis- ja levähdyspaikat suojelemalla (liite 1).

Osayleiskaavan valmisteluaineiston lausunnoista ja mielipiteistä annetut vastineet

Useat vastineet eivät vastaa huomautettuun asiaan, eikä asiaa ole mahdollista ratkaista enää asemakaavavaiheessa, vaikka näin väitetään. Esimerkiksi: ”*Osayleiskaavaehdotukseen on lisätty Suomelanpolku Bjönsinmäen asemakaavaehdotuksen mukaisesti.*” Tätä ei kuitenkaan kaavaehdotuskartalla ole. ”*Kaavan ekologinen verkosto, vihersormet ja laajemmat metsäalueet (mm. Keskusmetsä) mahdollistavat muun muassa hirvieläinten liikkumisen suunnittelualueella.*” Hirvet tarvitsevat kulkuyhteytensä vakiintuneilla paikoillaan ja tämä on pyritty huomioimaan esimerkiksi Ratsumestarintien asemakaavassa. Nyt tämä kapeaksi jätetyn yhteyden jatkolle suunnitellaan ”Masalan kehätietä” ja asuntoaluetta, eikä ongelmaa haluta edes nähdä. Hirvet tulevat todennäköisesti kulkemaan reittejään siitä huolimatta, että paikalle ilmestyy pihoja ja katuja.

Lisäksi kaikkia vastineissa korjattavaksi ilmoitettuja asioita ei ole korjattu kaavaehdotukseen. Pidämme tällaista lausuntoihin ja muistutuksiin suhtautumista kaavoituksen osallisten näkemysten ja työn halveksimisena.

Kevyenliikenteen väylät ja ulkoilureitit

Merkittävistä reiteistä puuttuu ainakin Suomenlanpolku. Keskusmetsän sisään ei tule rakentaa kevyenliikenteenväyliä. Niiden vaikutus alueiden yhtenäisyyden rikkojina lähentelee sitä mitä teiden. Pääpoluille ja esteettömälle reitille on hyvä osoittaa paikat, vasta, kun Keskusmetsäsuunnitelma on hyväksytty. Metsätorpantien päästä, samoin siitä metsään esitetty ulkoilureitti tulee ohjata kulkemaan nykyistä reittiä eli Suomelanpolkua pitkin Tinatielle, pihalta tulee haara, joka jatkaa "Ulkoilupolun metsään". "Ulkoilupolun" alalenkkiä ei saa hävittää.

"Masalan kehätie", Pentfall ja Högästersintien metsä

Kaavaehdotuksesta tulee poistaa "Masalan kehätie" ja uudet asuinalueet, joita varten tieyhteyttä suunnitellaan. Tämä rakentaminen lisääisi yksityisautoiluun tukeutuvaa liikkumista, tulisi liito-oravan reviireille ja supistaisi tärkeitä virkistysalueita. "Kehätien" vaikutuspiiriin yksityiset maanomistajat eivät myöskään ole halukkaita luovuttamaan maitaan rakentamiseen.

Kaavaselostuksessa kirjoitetaan halveksivasti nykyisen ulkoilupolun metsän merkityksestä. *"Joitakin nykyisiä virkistysalueita varataan asumiseen tehostamalla maankäyttöä ja kaavoittamalla vaihteittain uusia pientalovaltaisia asuntoalueita Masalan taajamaa ympäröivän uuden ajoneuvoliikenteen kehäyhteyden vyöhykkeellä."* Todellisuudessa tämä tarkoittaisi vähintään liito-oravan kulkuyhteyden, kosteikon, ulkoilupolun metsäisimmän ja elvyttävimmän osa sekä Itä-Masalan parhaan pulkkamäen hävittämistä.

Högästersintienmetsä on todettu pääosin METSO I- ja II-luokan metsiksi. Alue on kunnan omistuksessa. Suomi on sitoutunut EU:n tavoitteeseen suojella kaikki jäljellä olevat vanhat metsät, joten alue tulee rakentamisen sijaan suojella eli AP-alue muuttaa SL-alueeksi. Kaavaehdotuksessa on mitä ilmeisimmin laittomasti merkitty tie liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan päälle.

Metsätorpantien itäpuoli ja Suomelanpolku

Kun Metsätorpantien kerrostalot rakennettiin 1990-luvun alussa, sovittiin tiekunnan kanssa entisellä paikallaan kulkevasta kevyenliikenteen yhtyedestä Masalan keskusta eli Suomelanapolusta, joka yhdistää katkaistun Tinantien osat. Tämä tievalaistu polku on aktiivisessa käytössä ja sitä tarvitaan jatkossa entistä enemmän. Bjönsinmäen asemakaavassa kevyenliikenteen jatkuvuus Suomelanpolkua Tinanpellontielle on nähtävissä. Ohjeellinen pääulkoilureitti tulee merkitä tämän mukaisesti ja jatkoksi Tinanpellontien/Metsätorpantien yhtymäkohtaan asti.

Kaavaluonnoksesta tulee **poistaa A-alue** "Ulkoilupolun metsän" eteläpäästä, Metsätorpantien itäpuolelta. Alue on olennainen osa "Ulkoilupolun metsää", liito-oravasta on havaintoja sieltä, se on palautuvaa lehtoa ja kosteana alueena se rakennusteknisesti vaikea ja aiheuttaisi vaikeuttaisi alapuolisen vesistön vesiluontoarvojen ja vedenlaadun säilyttämistä, jolla voi olla vaikutuksia Espoonlahden Natura-alueen vedenlaatuun.

Jolkbyån

Suurin osa kaava-alueesta on Jolkbyån latvavesiä, tämä olisi ollut syytä ottaa huomioon kaavaa valmistellessa. Nyt koko vesistöä ei edes mainita kaavaselostuksessa. Jolkbynjoen

veden laatuun ja määrään tulee kiinnittää erityistä huomiota senkin takia, että Jolkbyåta ollaan palauttamassa taimenpuroksi/joeksi. Jolkbyån latvavesistöjen ja siihen kuuluvien kosteikkojen kuten Bråtråsketin ennallistamisesta ja turvaamisesta tulee tehdä selvitys. Selvityksen suositukset tulee ottaa huomioon kaavan aluevarauksissa ja määräyksissä. Tämä tarkoittaa todennäköisesti suurempia kosteikkoja kuin nyt on esitetty sekä pelto-ojien palauttamista puroiksi. Muutoin aineistossa on esitetty valuma-alueiden rajat ja mahdolliset viivytys/hulevesienkäsittelyalueet nähdäksemme hyvin. Toivoisimme näille laajempia varauksia em syistä ja mm ilmastonmuutoksen tuomien arvaamattomien tulvien tasaamiseksi. Masagårdin pelloilla lienee virhe ojan sijainnissa, nykyään valtaoja/Jolkbynjoen latva kulkee aivan sähkölinjan vieressä koko pelto-alueen läpi alittaen linjan Bråtakårretin kohdalla, ei siinä missä se on karttaan merkitty.

Bråtråsketin kosteikon tulevaisuuden vaihtoehtoista ennallistamisesta tai alueen käytöstä energiahuollon alueena tulee tehdä ammattitaitoinen selvitys ja huomioida tämän tulokset kaavamääräyksissä. Tarkemmin lausunnossamme Mustikkarinteen asemakaavaluonnoksesta.

Keskusmetsä

Keskusmetsästä on poistettava Kettukorven eteläinen muusta rakentamisesta irrallinen alue.

Keskusmetsän voimalinjan länsipuoli on varattava suojeluun ja merkittävä SL-merkinnällä, toissijaisesti VY tai VL-merkinnällä. M-alueena MRL § 128 maisematyölupavaatimus ei ole voimassa, joten M/eko ja M-alueen luo-merkinnät eivät turvaa alueen säilymistä. Alueen on useissa selvityksissä todettu tarvitsevan suojelua. Koska valtion METSO-ohjelma korvaa omistajalle metsän suojelusta aiheutuvat kulut on merkintä kunnalle taloudellisesti riskitön.

"Masalasta on tarkoitus järjestää luontevat yhteydet Keskusmetsään, josta on tarkoitus vaihteittain kehittää kirkkonummelaisille merkittävä luonto- ja liikkumisalue." Tämä lause on todellisuudesta irrallaan: Keskusmetsä on Kirkkonummelaisille merkittävä luonto- ja liikkumisalue, jonne johtavat runsaasti käytetyt polut Masalan Urheilupuistosta sekä Masalantieltä ja Sepänkyläntien suunnasta. Kaavan ehdottamat muutokset heikentäisivät tilannetta. Ainoastaan esteetöntä reittiä Masalantieltä kaava-alueen länsilaidalta olisi tarpeen hieman kunnostaa ja jatkaa ympyrä tai alueen halkaisevaksi reitiksi kuitenkin alueen luontoarvoja vaurioittamatta.

Keskusmetsän sisään ei tule rakentaa pääulkoilureittejä, koska niiden vaikutus alueen yhtenäisyyden rikkojina lähentelee teiden vaikutusta. Muutamalla tarkoin harkitulle polkumaiselle reiteille on hyvä osoittaa paikat, vasta kun Keskusmetsäsuunnitelma on hyväksytty. Tavoitteena olla ulkoilureitti, luontoon sopeutuvat polut, joilla luontokokemus on elvyttävämpi ja reitin aiheuttama haitta luonnolle vähäisempi kuin pääulkoilureiteillä. Katumaiset nopeaan pyörällä siirtymiseen tarkoitettut "pääulkoilureitit" eivät sovi Keskusmetsään. Keskusmetsään ei saa rakentaa useita rinnakkaisia alueita sirpaloivia teitä.

Keskelle suunnitellun alueen (Kettukorven eteläosa/eteläpuolella) viemäri- ja vesijohto on vesihuoltosuunnitelman kartan mukaan kulkemassa liito-oravan elinpiirin läpi/sivuitse, tämä ei ole hyväksyttävissä.

Majvik

"Osayleiskaavan mahdollistama maankäyttö tuo Espoonlahden rannan kuntalaisten virkistyskäyttöön, mikä on myönteinen kehityskulku verrattuna nykytilanteeseen (tilanne vuonna 2021)". Majvikin alueella on poikkeuksellisen hyvät kuntalaisten virkistyskäyttömahdollisuudet tällä hetkellä, Majvikissä kiertää jopa valaistu ulkoilureitti ja Suvimäessä on runsaasti helppokulkuisia polkuja, eikä pihapiirejä lukuunottamatta ole mitään

esteitä kulkea ko. alueella.

Majvikin kokoojakadun linjaus ei ole HHO:n päätöksen 21/0043/1, 22.2.2021 mukainen, koska siinä on edelleen tie samojen liito-oravan ydinalueiden läpi ja pesäpuiden yli, joiden osalta oikeus kumosi ELY-keskuksen antaman poikkeusluvan.

Suvmäki-Majvikistä tarkemmin lausunnossamme alueen asemakaavaluonnoksesta.

Liikenne- ja ilmastonmuutos

Ilmastonmuutokseen varautumiseen ei riitä, ettei rakenneta tulva-alueille. Ilmastonmuutoksen seuraukset yhdyskuntarakenteen vaatimuksiin ovat paljon moninaisemmat, eikä niitä kaikkia tunneta tai niihin varautuminen ole osayleiskaavatyössä mahdollista (esimerkiksi ilmastopakolaisten suuret määrät Suomessa). Kaavasunnittelussa olisi kuitenkin suhtauduttava kunnianhimoisemmin sekä ilmastonmuutoksen torjuntaan että siihen sopeutumiseen. On huomattava, että rakentaminen rakentamattomille metsäalueille vähentää myös pysyvästi kunnan hiilinieluja- ja varastoja. Kaikki uusi rakentaminen tulee ohjata kävelyetäisyydelle keskustasta. Kaikki rakentaminen tulee ohjeistaa hiilivarastorakentamiseksi.

Rakentamiseen oikeuttavana linja-autoliikenteen vaikutusalueena ei voida pitää sellaisia alueita, joille ei tosiasiallisesti ole tulossa työssäkäyviä houkuttelevaa tiheää liikennöintiä (HSL:n lausunto). Alueet tulisivat käytännössä säilymään autovyöhykkeenä.

Kaava tulee asettaa nähtäville ilmastovaikutusten arvioinnin jälkeen vielä uudelleen, koska sekä ilmastonmuutoksen torjunnan että siihen sopeutumisen tulee olla merkittävässä osassa kaavan vaikutuksia arvioitaessa.

Kirkkonummella 16.1.2022

Kirkkonummen ympäristöyhdistys ry

Laura Räsänen Riitta Hukkanen

Puheenjohtaja Sihteeri

Liitteet ja kuvat

- Liite 1: Helsingin yliopisto:Metsätalouden suositukset epäonnistuvat liito-oravan suojelussa https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/talous/metsatalouden-suositukset-epaonnistuvat-liito-oravan-suojelussa?fbclid=IwAR1JfMkFexPP4lwRrc6zf3DkfuPILVjM5_9yerMlvHw3rzbpi8f11jP234s
- Kirkkonummen ympäristöyhdistyksen lausunnot <https://www.sll.fi/kirkkonummi/2022/01/16/masalan-osayleiskaavaehdotuksesta/>
 - Masalan osayleiskaavan valmisteluaineistosta
 - Suvmäen ja Majvikin asemakaavaan liittyen
 - Mustikkarinteen asemakaavaan liittyen
 - Bjönsinmäen asemakaavaan liittyen
- Kuva 1 s. 4 , Masalan ”Ulkoilupolun metsän” kulunutta pohjoispään mäkeä heinäkuussa 2020. Kuva: Laura Räsänen
- Kuva 2 liito-oravan kulkuyhteydet Tinaäkernista itään, ilmakuvalla, kaavakartalla ja liito-oravaselvityksen kartalla.